

Hajdúsági Tükör

9. évfolyam I. szám

2016. március 15.

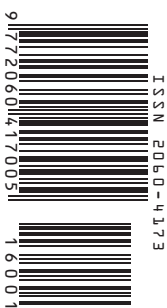
Kulturális és közéleti magazin

450 Ft

A tartalomból:

Polgármesteri köszöntő	2	A Nagy Háború böszörményi hősei	12
„... a lengyel s a magyar diadalt arat...”	3	Tapasztalás és nevelés a digitalizáció után	14
A magyar lósport és lovasturizmus	4	Lázár Imre emlékezete	16
A sokoldalú zeneművész	8	Búcsú Csiha Lászlótól	18

Polgármesteri köszöntő

Tisztelt Olvasó!

Szeretettel köszöntöm a Hajdúsági Tükör idei első számában! A tavasz számunkra másfél-száz esztendeje a természet kibontakozása mellett évről évre a szabadság élményét és ünnepét hozza el.

Március 15-e a magyar és a világtörténelem legszebb fejezetei közé tartozik, nemzetünk tagjai a mai napig legkedvesebb ünnepüknek tartják. A szabadságharc hősei példaként szolgálhatnak a mai generációk számára a küzdelem, a kitartás és sok más tulajdonságuk alapján.

Az ezredforduló táján fogalmazódott meg az igény, hogy a legnagyobb hajdúváros alapítson folyóiratot, amely idővel akár az egykori hajdúkerület településeinek lapja is lehet. Nem sokkal később el is indítottuk az idén immár kilencedik évébe lépett Hajdúsági Tükört. Hajdúbszörménynek gazdag sajtótörténete van: a kilencszáz éves elejétől a városnak folyamatosan volt saját lapja, a rendszerváltás után a hetilap mellett megjelent a sugárzott televízió és rádió is, az ezredfordulón a város honlapot indított, majd néhány évvel később megalapítottuk a Hajdúsági Tükör folyóiratot.

Városunkban hagyomány, hogy március 15-én nem csupán nemzeti ünnepünkre emlékezünk, hanem a magyar sajtó napja alkalmából köszöntjük a helyi média munkatársait. A Városi Televízió 1996 márciusában sugározta első műsorát, így húsz éve már intézményesült formában örökítjük meg mozgóképen városunk történéseit és értékeit. Isten éltesse sajtómunkásainkat!

Bízunk benne, hogy a jövőben városunk töretlen fejlődéséről és szépüléséről tudnak majd beszámolni. Ehhez azonban összehangolt, tudatos munkára van szükség. Mindenki a saját területén tehet ezért a legtöbbet.

Azon meglévő értékeinket, amelyekre a legbüszkébbek vagyunk, elődeink áldozatos munkájukkal hozták létre. Településszerkezetünk, utcáink, közterületeink képe, az elmúlt évszázadok felhalmozott tudásanyagáé, csak néhány dolog a sok közül. Ezek vesznek körül, ebben éljük mindennapjainkat, nekünk természetes közeg, de a valóságban őseink méterről méterre, betűről betűre küzdöttek, mert ellenkezés – hol felülről, hol belülről – mindig volt.

Ma rajtunk a sor, hogy az utánunk jövő generációk számára is látható, érzékelhető értékeket teremtsünk.

A tervek készen állnak, a megvalósítás időszaka következik.

Kívánom, hogy minél többen éljük át ezek megvalósulását, s hogy együtt örüljünk városunk, térségünk és országunk újjászületésén.

Kiss Attila
polgármester

Kazimiera Hłakowiczówna

Bem serege menetel

Az emlékektől, s a vízióktól nem alhatok,
minden, ami lehetee volna, előttem kavargok,
a jövő-kardot emel, sebzett homlokkal vért fakaszt,
s a múlt? - elfeledett dicsősége jajong a sír alatt.
S míg álom nélkül villódnak, pereg az éj
valahonnan lábdobogás zaja kél:
az erdőkből a szurdokon át
hallom ágyúk s szekerek moraját,
kockaköveken zörögve mennek...
És hirtelen
tudom már: Bem,
Bem, Bem, Bem csapatai menetelnek.

Visszhangzanak a külvárosok
ezer bakancsos láb zajától,
bajszos arcok, és zászló lobog
és örvendeznek ünneplős leányok,
s a tarkakendős nénik hogy nevetnek!
...És boldogan csak zengnek, zengnek
a harangok! Irgalmas Jézusom!

Megadom magam, tovább nem állom:
hallom a kürtszót, lovak dobaját hallom.
Ezer ló tombol ablakom alatt-
a lengyel s a magyar diadalt arat...
És zene szól, vagy tán nem is zene,
csillagva kígyózik álmom serege...

S ezért mikor legsüketebb az éjjel,
szívünk szorítja s erőnk is fogytán,
az Úr Bem tábornokot küldi segítségül,
hogy meneteljen az utcán...
S ha bakancsok csattognak és zeneszó zendül
szívem felujjong, s örült táncra perdül
és dicső múltat idéz,
mert- Isten kegyelméből- tudom, hogy nem
más, mint Bem, Bem, Bem, hogy seregestül
Bem menetel Kolozsvár utcáin át.

(Lengyelből fordította: Gömöri György)

Marsz Bema

Nie mogę spać od widzeń i wspomnień,
wszystko, co mogło być, stoi nade mną niezłomnie,
to, co będzie-wznosi miecz, twarzą strzaskaną krwawi,
co było – pod mogiłami jęczy w zapomnieniu i sławie.
I gdy tak noc bezsennie migota,
zrywać się poczynają tupoty:
od lasów przez wąwozy
gruchocą armaty i wozy,
zjeżdżają głowiatymi brukami...
I nagle wiem,
że to Bem, Bem, Bem,
Bem maszerować poczyna ulicami.

Na przedmieściach łomot i stuk:
grzmią bokańcetyśiąca nóg,
twarzewąsate i chorągiewski,
w strojach malowanych radosne dziewczki,
roześmiane baby w jaskrawych wełnach...
...I dzwony szczęścia pełne
nade mną! O Jezu miłosierny!

I nie bronię się już, nie bronię,
słyszę trąbki słysze konie.
Tysiąc koni pod oknem parską
sławą zbrojną polsko-madziarską...
I wałą muzyki nie muzyki,
i świecą, i kołysza się szyki...

Tak to, kniedy noc najbardziej niema
miażdzy serca i męstwo łamie,
Bóg posyła generała Bema,
żeby maszerował ulicami...
I gdy słyszę muzykę i grzmot bokańczy
serce we mnie szalone zradości tańczy
i sławę wspomina starą,
bo- z łaski bożej –wiem,
że to Bem, Bem, Bem, że to Bem, Bem, Bem,
Bem maszeruje Kolozsvárem.

1941.

Kazimiera Hłakowiczówna 1892–1983

A két világháború közötti időszak kiemelkedő költője, a legendás Jozef Pilsudski marsall titkára. A vers érdekessége, hogy 1941-ben született, amikor Németország és a Szovjetunió már együttes erővel elfoglalták Lengyelországot, azonban a hagyományos lengyel-magyar barátság az egész világháború alatt megmaradt, ami megmutatkozott abban is, hogy a magyarok nem üzentek hadat Lengyelországnak, befogadták a lengyel menekült katonákat, tiszteket, és a háború alatt sok lengyel gyerek üdült és tanult Magyarországon.

Ifj. Szabó Gábor

A magyar lósport és lovasturizmus

Gyermekkorom óta lovagolok, a díjugratás az évek során életem részévé vált. Ma már professzionális lovasnak számítok, az eredményeim az elmúlt években egyre jobbak lettek, több kupát és bajnoki címet is magaménak vallhatok, a magyar díjugrató válogatottnak is tagja lettem. Mindez nem sikerülhetett volna anélkül, hogy a TIMPEX Kft. segítségével folyamatosan alkalmam nyílt edzeni, egyre jobb lovakkal.

Nyíregyházán, az Ilona-tanyán működik Magyarország egyik legkiemelkedőbb sportló tenyésztete. A ménest 1992 óta tulajdonosa, a TIMPEX Kft. üzemelteti. Több, mint 20 éve foglalkoznak lótenyésztéssel, szigorú kiválasztásos rendszer alapján.

A Magyar Sportló

Magyarországon az utóbbi két évtizedben fontos ágazat lett a sportló-tenyésztés, hiszen a lóállomány használata megváltozott, a mezőgazdaságban a gépesítés hatására egyre kevesebb ló kap szerepet, a fuvarozásból pedig szinte teljesen eltűnt a hagyományos, lovak vontatta kocsi és szekér, az infrastruktúra és a modernizált igények következtében. A kifejezetten sportcélra tenyésztett félvér állományt ma önálló fajtaként tenyésztik, amely a Magyar Sportló nevet viseli. A fajtára jellemző a nemes, korrekt angol félvér küllem, a jó lovagolhatóság, rugalmas mozgás, természetes egyensúly, jó ugrókészség, stílus és képesség.

Minden fajtának, így a Magyar Sportlónak is van megkülönböztető bélyegzése, fajtajele, ez esetben a stilizált magyar korona, az MSLT felirattal.

Marmagassága: 165-170 cm. A magyar sportló elsődleges feladata és célja a háttas, főként a díjugrató sportra való alkalmasság. Feje testtömegével arányos, egyenes. Homloka széles, nyaka közép-magasan illesztett, jól ívelt. Hosszú hátbanyúló marja van. Háta középhosszú, jól izmolt, melyhez rövid feszes ágyék és terjedelmes far, dongás mellkas tartozik. Előfordulhatnak hibás egyedek is, ezért a tenyésztésbe vétel előtt küllemileg minősítik az egyedeket. Színe leggyakrabban péj, de minden más szín is elfogadott. (TIMPEX Kft. honlap)

A fajta elődje a Mezőhegyesi Sportló volt, amelyet a legmeghatározóbb ménes neve után neveztek el, amelynek az állománya sportban kipróbált kancák és nyugat-európai, (holsteini, angol telivér, majd később belga és holland) mének utódaiból alakult ki.

A Magyar Sportló Tenyésztők Országos egyesülete 1989-ben alakult meg, ettől az időponttól kezdve végzik a fajta törzskönyvezését, és látják el a fajta tenyésztésével, fejlesztésével kapcsolatos szervezési és tenyészállat minősítési feladatokat. Honlapjukon megtalálható a fajta története, legkiválóbb tenyésztői, amelyek között külön megemlítik a TIMPEX Kft-t is, valamint a legsikeresebb sportlovak és lovasaik.

A kanca-állomány közé azokat a kancákat regisztrálják, amelyeket a regionális bíráló bizottságok javasolnak, vagy saját és ivadékaik teljesítménye alapján. A főtörzskönyvi kancák három osztályba soroltnak (prémium, preferált, elit).

A minél gyorsabb tenyésztési előrehaladás

Névjegye

Név: **Ifj. Szabó Gábor**

Született: 1991. augusztus 22., Debrecen.

Foglalkozása: díjugrató

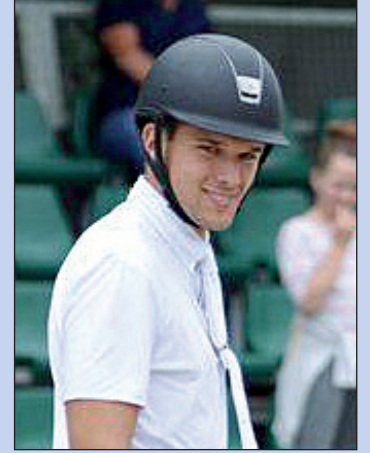
Végzettsége: Nyíregyházi Egyetem földrajz szak, turizmus és idegenforgalom szakirány

Eredményei:

- többszörös magyar bajnok az ifjúsági és a fiatal lovas korosztályban
- felnőtt eredmények:
 - VB elődöntő 2014. - 9. hely
 - Világkupa forduló 2014. Budapest Magyar Nagydíj - 1. helyezett
 - 2015. Olimpiai Kvalifikációs Verseny Nemzetek Díja (csapat) - 3. helyezett
 - Európa Bajnokság állandó résztvevője
 - a magyar válogatott díjugrató csapat tagja

Lovai:

- Timpex Cent és Timpex Bölcsész

érdekében a méneket rendkívül szigorúan szelektálják, minősítik, és csak a legjobban kaphatnak fedeztetési engedélyt, azonban megelőzően szűrővizsgálaton kell átesniük, amelyen az örökletes, vagy a teljesítményt befolyásoló betegségeket derítik fel.

Csak olyan ménnek fedezhetnek nagyobb számban a fajtában, amelyek maguk is kiemelkedő saját teljesítménnyel bírnak, és ivadékaik teljesítménye is megfelelő.

Minősítési szempontok a küllem, a származás, a mozgás és a teljesítmény. Ez utóbbit vagy a ménvizsgákon, vagy hivatalos sportversenyek eredményei alapján értékelik.

A kancaállomány tenyészszemlén való minősítése kötelező, a legjobb három és négy évesek pedig a kancavizsgán vesznek részt, ahol a nemzetközi sportlótenyésztésben jártas és elismert külföldi szakember vezeti a minősítést, amelynek alapja a lovagolhatóság, vérmérséklet, lépés, ügetés és vágta hossza, lendülete, ugróképesség és készség szabadonugró folyosóban és tesztlovassal. Ennek célja olyan állomány kialakítása, amely a többi európai sportló fajtával is versenyképes, jól eladható, nemzetközi szintű sportversenyekre is alkalmas.

A minőség javítása érdekében rendszeresen a magán és egyesületi (friss és mélyhűtött) sperma és mén-importok Hollandiából, Németországból, Franciaországból, valamint a kancák külföldön való termékenyítése sem ritka, különböző tenyésztéstechnológiai módszerekkel. Ezáltal a Magyar Sportló fajtában megtalálhatók már a legsikeresebb európai sportló örökítők akár díjugratás, akár díjugratás szakágban. Az elmúlt évek kancavizsgálatainak eredménye alapján bebizonyosodott, hogy az állomány minősége az elmúlt évtizedben jelentősen javult, és a szigorú szelek-

ciónak, a sikeres importoknak, s kipróbálásnak köszönhetően a Magyar Sportló nem csak genetikájában áll közel az egyéb sikeres sportló fajtákhoz. Jelenleg közel ezerhétszáz kanca és közel kétszáz mén alkotja az örökítő állományt.

Az MSLT tenyésztési filozófiája

A Magyar Sportlótenyésztők Országos Egyesülete (MSLT) célul tűzte ki a lovassportok különféle szakágaiban eredményes lovak tenyésztését.

A célul kitűzött ló a modern európai sportlótenyésztés sikeres vonalait a magyar ló hagyományos értékeivel ötvöző széles genetikai alapon nyugvó típus.

Célunk, hogy egészséges, teljesítőképes és bátor egyedeket tenyészünk, amelyeket kiváló küllemük és egyszerű lovagolhatóságuk alkalmassá tesz akár a legmagasabb szintű versenyzésre is.

Célunk továbbá, hogy lovaink mind a hazai, mind a külföldi tenyésztők számára kiváló alapanyagot nyújtsanak.

Közös céljaink eléréséhez alapvető, hogy lovaink egészségesek, genetikai hibáktól a lehetőség szerint mentesek legyenek.

A nyugat-európai társszervezeteink évtizedek óta folytatott (folyamatos felülvizsgálatokkal módosított) tudományos programjai ma már eredményeket hoznak. A fő hangsúly az örökítő izületi rendellenességek elleni szelekción (OCD) van.

Mindannyiunk közös érdeke, hogy sportlovaink karrierjét ne tegye lehetetlenné, vagy csak költséges beavatkozásokkal karbantarthatóvá olyan örökletes hiba, amelyet ma már elkerülhetünk.

Ebben a nehéz, de nélkülözhetetlen munkában biztosan támaszkodhatunk a nyugat-európai fajták nagy létszámon, több évtized alatt elért eredményeire, elkerülhetjük az általuk már feltárt hibákat. Létfontosságú, hogy a jövőbeni tenyészménjei ne örökítsenek át olyan géneket, amelyek generációkon keresztül tehetik tönkre munkánk gyümölcsét.

Következő lépésben a kanca állomány szűrése is ajánlatos ugyanezen okokból kindulva.

A mének kiválasztásában a fenti szempontokon túlmenően a sportteljesítményt helyezük a középpontba.

A mének saját teljesítménye, megfelelő genetikai háttérrel párosítva a legjobb ajánlás.

A fiatal méneknek a sportban kell folyamatosan bizonyítaniuk alkalmasságukat, miközben a megszületett csikóik bírálata további adatokat szolgáltat az apa minőségéről. A rendszer szigorú, de egyértelmű, biztosít lehetőséget a javításra.

Közös érdekünk, hogy csak a legjobb egyedek maradjanak hosszabb távon tenyésztésben.

Az Egyesület körütekintő válogatással továbbra is használni kívánja a nemzetközi sportlőtenyésztés eredményes ménjeit. Arra törekszünk, hogy közös fellépésünkkel a legelőnyösebb feltételeket érjük el tagjaink számára.

A kancák terén az MSLT célja, hogy minden lehetséges tenyésztési és sport adatot a közönség rendelkezésére bocsásson.

A különböző szintű bírálatokon keresztül a legkisebb tenyésztő számára is lehetőség nyílik a tenyészanyag bemutatására.

Nemzetközi szinten elismert bírálók közreműködésével kívánjuk a tenyésztők figyelmét felhívni a modern európai sportlőtenyésztés által követendőnek tartott irányokra. Ezeknek a nemzetközi hírű szakembereknek a tudását felhasználva kíván az Egyesület olyan hazai bírálói bizottságot képezni, akik szemlélete követi a legsikeresebb társ egyesületek gyakorlatát.

A bírálatokon a tenyésztők lemérhetik munkájuk eredményét, vagy megerősítést nyer az elképzelésük, vagy változásra sarkallhatják őket.

Az Egyesület hangsúlyos törekvése, hogy minden szemle nyújtson piacra jutási lehetőséget a tulajdonosok számára.

A különféle szintű rendezvények színvonalas lebonyolítása azt a célt is szolgálja, hogy hazai és külföldi érdeklődők vetélytársainkkal összevethető körülményeket találjanak, amivel az Egyesület gyarapítani akarja a magyar sportló hírnevét, segíteni kívánja a tenyésztőket a piaci versenyben.

Lovasturizmus

A lovasturizmus egyre népszerűbb szabadidős foglalkozás, amely ma már hazánkban is elterjedtnek mondható. Csak az tekinthető lovasturistának, aki nem űzi hivatásból a lovaglást. Gazdasági haszna Magyarországon ma kb. 20 milliárd forint (Ádám 2014), ezért fontos ágazattá vált, mind a magyar, mind a külföldi vendégeknek köszönhetően. A lovasturizmus nem csak önmagában fontos, de jelentős szerepe lehet a környék kézművesiparának fejlesztésében is, tekintve, hogy a különböző lószerszámok, lovasruhák így karnyújtásnyira lehetnek a turistáknak, vagy akár a tanuló, vagy versenyző lovasoknak. Elmondhatjuk ezért, hogy a lósport és szabadidő egyben gazdasági növelést is eredményez egy adott helyen. Munkahelyteremtő tevékenység, valamint a mezőgazdaságot is segíti a takarmány és az alom feldolgozásával, amelyet a lovasturizmust szolgáltató vállalkozásnak nem

kell messziről szállítania. Ennek megfelelően a kormány 2013-as turisztikai fejlesztési stratégiájának is egyik alpontját képezi a lovas turisztikai központok komplex fejlesztése a 2014-2024 közötti időszakban.

A lovasbázisról mindaddig szervezhető többnapos túrák, amíg a város körbe nem építi a tanyát. Irányultságukat tekintve a túrák lehetnek csillagtúrák, amikor a tanyáról, mint bázisról indulnak, és odaérkeznek vissza estére. A körtúrák a kiinduló bázisról elindulva néhány nap, vagy hét után térnek ugyanoda vissza. Vándortúrán, meghatározott útvonalon lovagolnak végig a lovasok esténként megállva, és vagy sátrakban alszanak, ami ma már egyre ritkább, vagy pedig a közelben lévő szálláshelyekre térnek pihenni. Ma a vándortúrák szervezése egyre körülményesebb, bonyolultabb, bár ez a külföldiek által legkedveltebb, és a leginkább unikális szolgáltatás. A Nyírség változatos természeti adottságai, domborzati képe a felsorolt túrák mindegyikét biztosítani tudja és mind a belföldi, mind a külföldi vendégek számára lehetőség kínálkozik az Ilona tanyai lovasbázison e szolgáltatások meghonosítására.

Itt kell szólni arról az általános tévhitről, miszerint a vendég számára a lovasturizmus a lovas túrákat jelenti. A lovasturisztikai termék-kála felsorolásából nyilvánvalóan látszik, hogy maga a lovas túrázás a lovasturisztikai szolgáltatásoknak csak egy kis szeletét adja. A lovastúrákra való felkészülés mind a ló, mind a lovas számára elmélyült szakmai munkát igényel, sikere az útvonalak, a szálláshelyek, a kapcsolódó szolgáltatások legteljesebb körének ismeretében, jól szervezeten lehetséges. Kiváló, együtt dolgozó, összeszokott, jó állóképességű, szilárd szervezetű és intelligens, terepen jól közlekedő lovakat igényel, nagy gyakorlatot követel meg attól, aki egy 8-10

fővel végigvonuló vándortúrán lovasvezetőként van jelen, de ugyanilyen felelőssége van a személyzetnek is, amely a lovastúrákat kiszolgálja. Lényegesen nagyobb a személyzetigénye, hiszen a lovasszolgáltató telephelyéről kiindulva kénytelen magával vinni 1-2 lovászt, kísérőautót, sofőrt, idegenvezetőt. Magasnak tűnő árai mellett óriási költségekkel is együtt jár a lovastúra lebonyolítása. A lovastúrák szokásos létszáma 10-12 fő, ennél nagyobb létszámmal körülményes a lovak együtt mozgatása. A túrákhoz mindig kell tartaléklovakat, lószállítót is vinni, kivéve, ha a lovastúrák nomád jelleggel bonyolódnak, és a lócsere az adott területen könnyen megoldható.

További nehézsége, hogy a biztonságos lebonyolításhoz szükséges a túrák helyszínén való előzetes tájékozódás, az esetleges veszélyforrások (pl. kör- vagy hajtóvadászat) megelőzése illetve kiiktatása, elkerülése érdekében. Ezzel együtt népszerű lehet a nagyobb létszámú lovasturisták között, akiknek a hazai árviszonyok még mindig sokkal kedvezőbbek, mint a hasonló nyugat európai szolgáltatások.

A lovasturizmus egyik ágazata még a vadászat is, az ún. vadászlovaglás, amely azonban nálunk nem illetve csak nehezen megvalósítható tekintettel arra, hogy a népszerűsége Magyarországon kicsi, valamint a vadászati törvény szigorúan szabályozza a vadászati ágakat és behatárolja, hogy milyen szervezetek végezhetnek vadászattal foglalkozó tevékenységet, valamint a vadvédelmi törvény bizonyos pontjaiba is ütközhet. Nem beszélve arról, hogy külön szaktudást igényel a lovasvadászatra kiképzett lovak trenírozása, magatartásuk és mozgásuk ugyanis eltér a túralovaglásra képzett lovakétól. Hazánkban talán a lovas solymászatnak van több kedvelője, de természetesen ehhez is szükséges a kiváló

lovastudás, hiszen a lovasnak a madárra is figyelnie kell. Ugyanakkor el kell mondanunk, hogy a vadászlovaglás csak bizonyos területeken engedélyezett, agarászni csak olyan területen szabad, amelyet a vadásztársaság kijelöl erre a célra, a solymászat viszont gyakorlatilag mindenütt üzhető, természetesen a vadásztársaságnak bejelenteni köteles a vadász.

A lovasturizmust szabályozza a 14/2008 (XII:20) számú kormányrendelet, amely meghatározza, hogy milyen szolgáltatók folytathatnak ilyen tevékenységet, bejelentésük és nyilván tartásuk módját valamint a tevékenység részletes követelményeit illetve ellenőrzésük szabályait.

A rendelet felsorolja a lovas szolgáltató tevékenység különböző formáit, úgymint:

- lovasterápia
- fogatoztatás
- lovas bemutató
- szabad ló tartás

A rendelet külön intézkedik a lovas szolgáltatást végző szervezet tevékenység szerinti bontásában arról is, hogy milyen kompetenciákkal/végzettséggel kell rendelkeznie annak, aki a lovas szolgáltató tevékenységben részt vesz.

Előírja továbbá, hogy a szolgáltatásban a szolgáltatásba bevont lovaknak milyen képzettségi szinttel kell rendelkezniük, arra is kitérve, hogy tulajdonságaik megfeleljenek a szolgáltatás igényeinek (vérmérséklet, járás, kondíció, lábak állapota, hát állapota, természet stb.)

Az előírásoknak megfelelő szolgáltató szervezetek által működtetett intézményeket folyamatosan ellenőrzik a Kereskedelmi Kamara és az illetékes hatóságok szervezetei. Az ellenőrzés kiterjed a fent leírtakra, valamint a lovak tartási körülmé-

Fotó: a szerző engedélyével (Facebook)

nyeire (amelyeket szintén szabályoz a rendelet), és természetesen a személyi feltételekre is.

Dolgozatomban egy sikeresen működő, családi vállalkozást mutattam be, kitérve a lovas sportra és a lovas turizmusra. Meglátásom szerint a vállalkozás dinamikus fejlődése olyan értéket képvisel, ami nem csak a családnak, hanem az egész városnak, valamint a magyar lovas sportnak is hasznot és elismerést jelent.

A magyar sportló tenyésztésével egy új fejezet kezdődött Magyarországon a méltán híres magyar lovas életben. Az új fajta egyaránt alkalmas a lovas sport céljaira és a szabadidős lovas turizmusra. Sokoldalúságát bizonyítja, hogy nem csak a díjugratásban lehet használni, hanem a lovas sport egyéb ágazataiban is megállja a helyét, a fogathajtástól kezdve egészen a futtatásig. Szabadidős tevékenységre kiváló, a sétalovaglásra alkalmas. Mindezek is azt támasztják alá, hogy a gondos tenyésztő munka és a minőségi kiválasztási rendszer meghozták a gyümölcsüket.

A lovas sport nagy értéke Magyarországnak. Mindamelllett, hogy nagy hagyományokkal rendelkezik, eredményei napjainkban is figyelemre méltóak. Ezek az eredmények nem csak a lovas sportnak hoznak elismerést, hanem az országimázs építésében is nagy szerepet játszanak, ami a mai Magyarországnak elengedhetetlenül fontos. Kis ország vagyunk, nagy hagyományokkal, de a hagyományokból önmagában nem lehet megélni, hanem újra és újra be kell bizonyítanunk hírnévünk létjogosultságát.

A jövő útja a komplex fejlesztés lehet ezen az úton a magyar lovas sport és lovas turizmus számára. A 2015-ben megjelent pályázatok-miként az előző évek hasonló kiírásai is- azt bizonyítják, hogy egyre jobban felismerjük a lovas sportban rejlő lehetőségeket, ami nem csak magát a tevékenységet, de annak gazdasági indukáló szerepét is jelentik. A lovas sportra épülő kézműves tevékenység rendkívül széleskörű, a lehetősége-

it ki lehetne és kellene használni. Egy térség fejlesztésében nagy szerepet játszhat ez a szegmens, nem pusztán a gazdasági vonalon, hanem járulékos tevékenységeivel is. Amikor pl. arról beszélünk, hogy hány fogyatékkal élő gyerek nő fel Magyarországon, mennyi magatartás problémával rendelkeznek a fiatalok, akkor azt is át kellene gondolnunk, hogy egy jól megszervezett terápia hogyan segíthetne ezen. Egy állatgondozása rendszeret, rendszeres életmódra, rendezett életvitelre nevel, aminek hiánya a mai korban – meglátásom szerint – sok fiatalnak a legnagyobb problémája.

Nyíregyháza fejlődése a 19. században kezdődött. Az első világháború után a megváltozott határok miatt még inkább felértékelődött a szerepe, hiszen a megyeszékhely egy olyan megyének a központja, amely egyszerre több országgal is határos. Ebből a szerepből fakadóan a város sokkal több, mint közigazgatási központ, gazdasági és kulturális központja is a megyének. A gazdaság és kultúra minden szegmensében kell valamit nyújtania, aminek fontos része a turizmus és vendéglátás, hiszen a nemzetgazdaság egyik meghatározó eleme, gazdasági hasznán túl pedig a munkahelyteremtésben is élen jár, akár állandó, akár időszakos – szezonális- jelleggel. Ennek az ágazatnak az egyik, kihagyhatatlan eleme a lovas turizmus, amely rendkívül nagy keresletet vonzhat az országba. Becslések szerint több tízmillióan úzik Európában ezt a szabadidős foglalkozási formát. Az

általam bemutatott vállalkozás ennek az egyik példája, hogy hogyan lehet céltudatos munkával felépíteni hosszú évek alatt egy komplexumot, ami nem csak a családnak, hanem a városnak is értéke lehet.

A cikk a szerző szakdolgozatának kiemelt részleteiből készült.

Fotó: a szerző engedélyével (Facebook)

Balla Zoltán

A sokoldalú zeneművész

Kapusi Kálmán

A nagyon szerény, közvetlen, mindig mosolygós, humoros, barátságos, alapos, fegyelmezett művész élete negyvenes éveinek elején jár. A Debreceni Egyetem Zeneművészeti Karának adjunktusa, emellett igazgatóhelyettes a Hajdúböszörményi Bartók Béla Zenei Alapfokú Művészeti Iskolában, ahol egykor hegedülni tanult. Nős, Debrecenben él, de munkahelyén kívül családi, rokoni szálai is Hajdúböszörményhez kötik. Amikor egy februári baráti találkozón megemlítettem neki, hogy „interjú-merénylet” készül ellene, mosolyogva ennyit fűzött hozzá: „– Nem vagyok én akkora pont, hogy engem interjúval bombázzon a Hajdúsági Tükör”. – Pedig a „magasságod” bőven megvan hozzá – válaszoltam viccelődve, s fölnevet a nálam bő egy fejjel nagyobb zeneművészre.

Kedves Olvasó! Nagyon remélem: az alábbi interjúból és a névjegyből kiderül majd, hogy a művész miféle magasságára gondoltam ott és akkor.

BZ: A pályád eleje kissé kacskaringósra sikerült. Az alapfokú zenei tanulmányok után kis kitérőt tettél. Szüleid – különösen fuvolatanár édesanyád – nevezetése ellenére középfokon nem zenével folytattad, hanem műszaki szakközépiskolát választottál. Nem voltál elég érett a zenei pályához?

KK: Zenét már az anyaméhben hallhattam, hiszen édesanyám fuvolatanárként ment nyugdíjba a hajdúböszörményi zeneiskolából. Édesapám szintén pedagógusként dolgozott – a műszaki terü-

leten –, de emellett népzeneész hegedűsként tevékenykedett. Apai nagyapám református kántorként szolgált, és kivételes tenorhangja volt. Mondhatni, volt kellő indíttatásom ahhoz, hogy az általános iskolai tanulmányokkal párhuzamosan belekóstoljak az alapfokú zenei tanulmányokba is. Sajnos nem volt kitartásom a hegedűtanuláshoz, ezért választottam a könnyebbnek vélt műszaki pályát. Elég hamar beláttam, hogy az sem könnyebb a zenénél, ráadásul ezen kívül nem az én világom.

BZ: Hogyan lettél nagybőgős?

KK: Szerencsém volt abból a szempontból, hogy ezen a hangszeren – a nagysága miatt – nem szokták korán elkezdni a tanulást. Ebben az időben egyébként is basszusgitároztam és az akkor Kéryné Mészáros Mária karnagynő által vezetett hajdúböszörményi Városi és Pedagógus Kórus basszus szólamában énekeltem. Valahogy mindig is vonzott a basszus regiszter. Mivel rendelkeztem megfelelő zenei előképzettséggel, a debreceni Kodály Zoltán Zeneművészeti Szakközépiskolában (ahogy mi mondjuk: a „konziban” Kéryné karnagynő volt a szolfézs-tanszakvezető tanárom) viszonylag gyorsan haladtam a nagybőgő tanulmányokkal. 1996-ban felvételt nyertem a Miskolci Zeneművészeti Főiskolára, ahol nagybőgő- és szolfézs-tanár képesítéseket szereztem. Ezt követően Grazban (Hochschule für Musik) folytattam nagybőgős tanulmányaimat, de azt félbeszakítva évekig Németországban dolgoztam különböző szalonzenekarokban. Hazatérve a Debreceni Egyetem Zeneművészeti Karán kaptam művészi oklevele-

met. Innentől kezdve már nem volt megállás. A Pozsonyi Zeneakadémián művészdoktori oklevelet vehettem át 2009-ben. Eközben egykori debreceni mesterem, Saru Károly több mint három évtizedes oktatást követően nyugdíjba vonult. Szerencsémre engem kértek fel utódjául, amelyet örömmel elvállaltam.

A végzettségekre visszatérve az utóbbi években más egyéb képesítéseket is szereztem (Megjegyzés BZ: ezekről a névjegyben olvashatnak), amelyek nem zenével kapcsolatosak.

BZ: Milyen volt tizennyolc évesen beülni a Kodály Szakközépiskola padjaiba a nálad fiatalabb tanuló társaid közé?

KK: Szerencsére nem voltam egyedül. Az ilyen típusú iskolákban gyakori vendég a „későn megtérő” diák. Amellett, hogy egy igazi zenei műhelybe csöppentem, a konziban életre szóló barátságok is születtek.

BZ: Gondolom a te életedben is voltak meghatározó tanáregyenlőségek.

KK: Az első nagybőgőtanárom Prinyi Csaba volt, akit egy fantasztikus nagybőgősnek és tanárnak tartok. Mindig objektív volt velem kapcsolatban, ami nagyon fontos egy zenei pályára készülő tanulónál. A főiskolán Keresztfalvi Gizella tanárnő volt a mesterem, aki ma már keresztanyaként van jelen az életemben. Kiemelném még Saru Károly tanár urat, akitől a tudáson kívül gyakorlatilag egy több évtized alatt felépített kapcsolatrendszerrel örököltem. A pozsonyi professzorom egy világhírű nagybőgős, Radoslav Sasina volt. Nem túlzás

azt állítanom, hogy nagy szerencsém volt a pályámat egyengető tanárok személyét illetően, hiszen mindegyiküknek köszönhetek valami nagyon fontosat, mely folyamatosan vitt előrébb a nagybőgős pályafutásomban.

BZ: Úgy hallottam, hogy az utóbbi években több mesterkurzust is tartottál, nemcsak itthon, hanem külföldön is.

KK: Kubina Péter tanár úr (Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem, Nemzeti Filharmonikusok) meghívásának eleget téve immár hetedik éve veszek részt a Tatai Országos Nagybőgős Találkozón, ahol Magyarország közép- és felsőoktatási intézményeinek diákjait oktatjuk több napon keresztül, természetesen koncertek és közös vacsorák közbeiktatásával.

2013-ban meghívást kaptam a lengyelországi Wrocławban található Zeneakadémiára, ahol egy nemzetközi nagybőgős találkozón vettem részt. Itt kurzust tartottam és koncertet is adtam.

Az ilyen találkozók mindig lehetőséget nyújtanak az ismerkedésre is. Sok neves nagybőgőssel találkoztam, akik a világ minden részéről érkeztek. Az egyik ilyen nagybőgős volt Thierry Barbé, aki a Párizsi Opera szólóbőgőse és a világhírű Conservatoire de Paris professzora. Ennek az ismeretségnek köszönhetően 2015-ben volt szerencsém vendégoktatóként ellátogatni a Conservatoire de Paris-ba, ahol szintén kurzust tartottam és koncertet adtam.

BZ: A külföldi színvonal milyen a magyarországgal összehasonlítva?

KK: Rendkívül magas színvonalat tapasztaltam mindkét országban. Lengyelországban köztudottan minden zeneművészettel kapcsolatos dolog magas színvonalú. A francia oktatásba ennyire nem látok bele, de mivel a Conservatoire de Paris az elsősorú zenei felsőoktatási intézmény, magától értetődő, hogy ide a világ minden tájáról érkeznek tehetséges diákok, akikkel öröm együtt dolgozni.

BZ: Külföldön mennyire ismerik el a magyar nagybőgősöket?

KK: Természetesen mi egy másik nagybőgős kultúrát képviselünk, de a zenész szakmán belül szerencsére mindenki nyitott a másik megismerésére. A nagybőgősök családja viszonylag kicsinek mondható, így mindig látjuk, figyelemmel kísérjük egymás munkásságát, módszereit. Emellett a találkozók, zenei kurzusok kiváló alkalmat nyújtanak baráti kapcsolatok kialakítására is.

BZ: Ha jól értesültem, nemrégiben a budapesti Zeneművészeti Egyetemről is érkezett felkérés hozzád.

BZ: Jól zongorázol, jól játszol basszusgitáron is. A klasszikus zene mellett a cseppet sem könnyebb jazz is kedvenced. Milyen együttesekben játszottál eddig, melyikben voltál alapító és melyikben vendégművész? Mit szeretnétek elérni a 2015-ben újjáalakult Debrecen Jazz Clubbal, ahol vezetőségi tag vagy?

KK: A zongorázást középiskolás koromban kezdtem és a mai napig is nagyon szeretem. Az utóbbi évtizedben, csak játszom, nincs időm gyakorolni. Nagyon sok energiát fektettem a jazz zongorajátékom csiszolásába és természetesen volt néhány

mesterem ezen a vonalon is. Takács Tamás barátommal 1999-ben alapítottuk meg a Kapusi Jazz Triót, amellyel évekig játszottunk fesztiválokon, még külföldre is eljutottunk. Döntennem kellett, hogy a klasszikus zenét vagy a jazzt választom, és én idejében meghoztam a számomra kedvezőbb döntést. Véleményem szerint ma Magyarországon a jazzmuzsikálást csak hobbiból szabad művelni. Kenyérkereső foglalkozásként – ha fogalmazhatok így – egzisztenciális szempontból nem előnyös. Viszont magával ragadja az embert, aki „megfertőződik” vele, teljesen soha sem hagyja abba. Az utóbbi években inkább basszusgitáron és nagybőgőn játszom jazzt. Zakar Zoltánnal, aki jazzharmonás és zeneszerző, az ezredforduló után ismerkedtem meg. Vele a mai napig rendszeresen játszom együtt különböző formációkban.

A Nyújs Feléje Védő Kart Kulturális Alapítvány

sát és szakmai támogatását, a Hajdú-Bihar megyei hivatásos formációk és a magyar jazz reprezentánsainak bemutatását. A klub februárban kezdte el a rendszeres működését, aminek keretében kéthetente rendez élő zenei koncerteket, hangszeres kurzusokat és előadásokat. A rendezvények többségét a Debreceni Művelődési Központba szervezik, de lesznek programok a Debreceni Egyetem Zeneművészeti Karán, illetve a város néhány szórakozóhelyén is.

BZ: Legközelebb hol hallhat téged a hajdúböszörményi közönség?

KK: 2016. március 23-án a hajdúböszörményi Kertész László Városi Könyvtárban játszom nagybőgőn a „Lengyel-Magyar Barátság Napja” rendezvényen. Itthon játszani – a böszörményi zene- és irodalomszerető barátoknak és ismerősöknek – számomra mindig nagyon megtisztelő örömteli és kellemes feladat. Bizom benne most is, hogy lélekemelő percek elé nézünk. Sok szeretettel várjuk a bőgőmuzsikára vágyó érdeklődőket! – nyomatékosította mosolyogva biztató felhívását művészsúr.

BZ: Mit üzensz a zenetanulást most kezdő tehetséges fiataloknak? Egyáltalán: mire taníthatja őket a hangszeres zene?

KK: Aki érez magában érdeklődést esetleg tehetséget a zene iránt, mindenképpen jöjjön el a Hajdúböszörményi Zenei Alapfokú Művészeti Iskolába, ahol rengeteg hangszer közül választhat. Sőt az új támogatási rendszernek köszönhetően lehetőség nyílt a felnőtt korúak oktatására is egy viszonylag megfizethető térítési díj ellenében.

Úgy hiszem, nem kell nagyon kihangsúlyoznom, hiszen mindenki tudja, hogy a zene milyen pozitív hatással van a mindennapjainkra. A zeneiskolák feladata a jövő zenészeinek képzésén kívül a koncertlátogató közönség kinevelése is. Sokszor azonban nehézséget okoz az, hogy az iskolában leterhelt diákok már alig tudnak figyelni a késő délutáni hangszeres órákon.

A zene megszerettetését missziói feladatnak tekintem. Véleményem szerint, aki zenét tanul és egy hangszert képes megszólaltatni, annak egész élete során lesz egy olyan belső, titkos hely a lelkében, ahová visszavonulhat és kibeszélheti az örömet és bánatát.

BZ: Nos, ezt a zene által éltető és élvezhető „magasságot” igyekeztem Kapusi Kálmán személyiségéből a beszélgetéskor „kibányászni”, előcsalogatni. További töretlen szakmai magasságokat kívánva neki a Hajdúsági Tükör és a zeneszerető böszörményiek nevében.

KK: Igen, jól értesültél. Az elmúlt időszakban két alkalommal is részt vettem a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem DLA doktori bizottságának munkájában, mint külsős szakember. Nagy megtiszteltetés volt neves művészekkel és tanárokkal együtt dolgozni, zsűrizni.

és a Debreceni Művelődési Központ által elnyert (NKA) pályázatnak köszönhetően, 2015 decemberében újjáalakult a Debrecen Jazz Club klub Mohos Péter vezetésével. A pályázatban foglaltak szerint, a Debrecen Jazz Club kiemelt feladatának tekinti a város és a megye amatőr jazz zenészeinek felkutatá-

Balla Zoltán

A Nagy Háború böszörményi hősei

Fotó: Internet

Az első nagy világháború centenáriumi időszaka alkalmat teremt arra, hogy visszatekintsünk a múlt embertelen bugyraiba. Visszatekintésünk mindenekelőtt tisztelgés azok előtt, akik a legdrágábbat, az életüket áldozták a hazáért, a magyarságért. Nekünk, mai utódoknak, s az utánunk következő nemzedékeknek a legfőbb erkölcsi kötelességünk, hogy fejet hajtsunk világháborús hőseink előtt. Legyenek Ők örök példaképeink!

Császári parancs? A haza parancsa? Oly' mindy! A katonának – ha háborúba szólítják – menni kell! Ha nem teszi, statáriális halál vár rá, ha elmegy, akkor csak a hitbéli szerencséjének köszönheti, hogy valaha hazatér-e.

Értő közvetítők és poklokat megjárt túlélők írásából értesülhetünk most azokról a szörnyűségekről, amelyeket a Böszörményből frontra sorozott katonáink átéltek. A négyezer böszörményi harcosból 883-an sohasem térhettek vissza szereteteikhez. Ők azok, akik ma is idegen földön – Európa tömegsírjaiban – alusszák örök álmukat.

Jöjjenek velem, nézzük át együtt, hogy miről is szól az ükapáink és dédapáink I. világháborús hőstetteit felelevenítő és megörökítő „Meghaltak ők, hogy éljen a haza – 1914–1918” című kötet, amelyet Hajdúböszörmény Város Önkormányzata és a helyi Fiókleveletár közösen jelentetett meg a Közszolgálati füzetek sorozatában.

A 10. füzetben azok a tudományos dolgozatok, tábori naplók olvashatók, amelyek az I. világháború kitörésének 100. évfordulója alkalmából rendezett konferencián hangzottak el a Városháza közönsége előtt 2014. szeptember 16-án. Hiánypótló visszatekintésekről van szó, hiszen a Nagy Háború hajdúböszörményi hőseire koncentrált tanulmánycsokor, tényfeltáró dolgozat, eseményeket követő írás szűkebb pátriánkban mind ez ideig még nem jelent meg.

A kötetet bevezető előszóban Kiss Attila polgármester kiemeli: „Fontos, hogy egy település foglalkozzon múltjával, történelmével, emlékezzen azokra, akik küzdöttek országunkért, szabadságunkért. Az első világháborúban harcolt magyar katonák ráadásul nem önként, nem a hazájuk iránt érzett aggodalomból fakadóan vonultak be, hanem a monarchia terjeszkedési politikájának parancsára”.

Varjasi Imre: „Böszörményi bakák a Nagy Háborúban” című dolgozatában a várost érintett történéseket két harctéri napló hiteles bejegyzéseire alapozza. Az egyik napló szerzője H. Varga Imre gazdálkodó, a 39. gyalogezred közlegényeként előbb Galíciában szolgált, majd – napokon át étlen, szomjan, elgyötört – végig harcolta a doberdói fennsík sorozatos ágyútűzzel lőtt, iszonyatos poklát. Károlyi Gáspár böszörményi baka – aki 1914. december 9-én még Szerbiában, roham közben

szenvedett súlyos lábsérülést – harctéri naplója az olasz front eseményeiről tár elénk hiteles képet. 1915 nyarán ezredével részt vett az Isonzó folyó melletti doberdói fennsík legvéresebb csatáiban, ahol olasz fogságba esett. Dolgozatában Varjasi Imre kitér rá – csakúgy, miként az olasz hadszíntér gyilkos küzdelmeivel foglalkozó írások is rendre kiemelik –, hogy Doberdónál a magyar hadsereg soha addig nem látott veszteségeket szenvedett el. Becslések szerint: kétszázezer magyar katona lelte halálát az isonzó embertelen ütközetekben. Köztük nagyon sok böszörményi harcos. Nekünk, utódoknak szent kötelességünk, hogy soha el nem múlt tisztelettel emlékezzünk hőstetteikre!

Kopócs János: „Hajdúk a világháborúban” című tanulmányában hangsúlyozza: A háború – ükapáink és dédapáink szerint az „első világháború” – a gépek háborújához vezetett, mely alapjaiban változtatta meg a hadviselés korábban korszakokon átívelt „szokásait”. Törölte a lovasságot – mint évezredek keresztül alkalmazott csatadöntő fegyvernemet – a nyílt ütközetekben. Új fegyvernemeknek (ilyen a légiő) teremtve ezzel színteret a felek közti hadakozásban. A dolgozat részletesen taglalja a különböző csapattestek szintjeit, a sorozást, a gyalogság, a lovasság, a tüzérség, a műszaki alakulatok, az ellátó ezredek és a haditengerészet sajátosságait.

Fotó: Internet

Husvéth András – Szikla Gergő közös dolgozata az „I. világháborús emlékművek a Hajdúságban” címet viseli. A kutatók számba vették azokat a törvényeket és egyéb jogszabályokat, amelyek a hazáért küzdő hősök emlékének megörökítéséről rendelkeztek. Részletesen írnak arról is, hogy a Hajdúság települései – Hajdúböszörmény, Hajdúdorog, Hajdúnánás, Hajdúszoboszló – milyen emlékműveket állítottak a Nagy Háborúban elesett hős katonáik tiszteletére. Az emlékművek fotóit is felsorokoztatták a tanulmányukban.

Szekeres Gyula interjúja »Hétköznapiok« az első világháborús frontokon, avagy a megélt történelem és az oral history« címmel látott napvilágot. A szerző 1978-ban az akkor már 84 éves nagyapát, az egykori hegyi tüzért, Szekeres Mártont faggatta az általa átélt ágyúviharos eseményekről.

A 84 oldalas füzetet az »Emlékek az utókornak« című visszaemlékezés zárja, amelyben Farkas Gábor székelyhídi illetőségű, egykori katona naplószerű feljegyzését találjuk. Naplóját ükunokája, Tattai István juttatta el a 10. kötet szerkesztőjéhez.

A kis történelmi kiadvány szöveges része – egy-két betűhiba kivételével – jól áttekinthető szerkesztésű, logikusan rendezett. A fényképeknél szerencsésebb lett volna, ha a 11., 15. és 16. oldalon megjelölt egykori fotókat kinagyíttatva, külön fotómérlékletbe csoportosították volna a szerkesztéskor.

Azok, akik e rövid recenzió elolvasása után kezükbe veszik a Közzszolgálati füzetek 10. számát,

mélyebb és alaposabb ismereteket szerezhetnek arról, hogy hogyan harcolt, milyen rémtetteket élt át a böszörményi katona Európa vérvizataros csatamezőin az I. világháborúban. Csak ajánlani tudom, hogy e „hiátust” pótló kiadványt lapozgatva a felsős általános iskolai tanulóink és középiskolásaink is tudomást szerezzenek ükapáink és dédapáink első világháborús hősi cselekedeteiről. Hogy kellő tisztelettel legyenek azok iránt, akik életüket áldozták a hazáért, értünk, utódokért.

E helyen engedtessek meg nekem: hadd lehessenek magam is főhajtója Ferenci Lajos anyai dédapámnak, aki Balmazújvárosról, sok har-

és királyi Őfelségét az idők végezetéig lidérces álmok gyötröriék a poraiban is...

A felidézett múltbéli és mai világegészes hanglejtásban könnyen és önkéntelenül felmerül a kérdés a recenziót íróban is: – Ebben a sorkatonátlanított magyar társadalomban szükség esetén kik lennének azok, akik a megidézett hőseink nyomdokán életüket sem kímélve, harcba szállnának – na, nem a császárért! – (csak!) a haza üdvéért, a Szent Haza megmentéséért? ...

Örök dicsőség a Hőseinknek! Nyugodjanak mindannyian sírhazáik békéjében!

Fotó: Internet

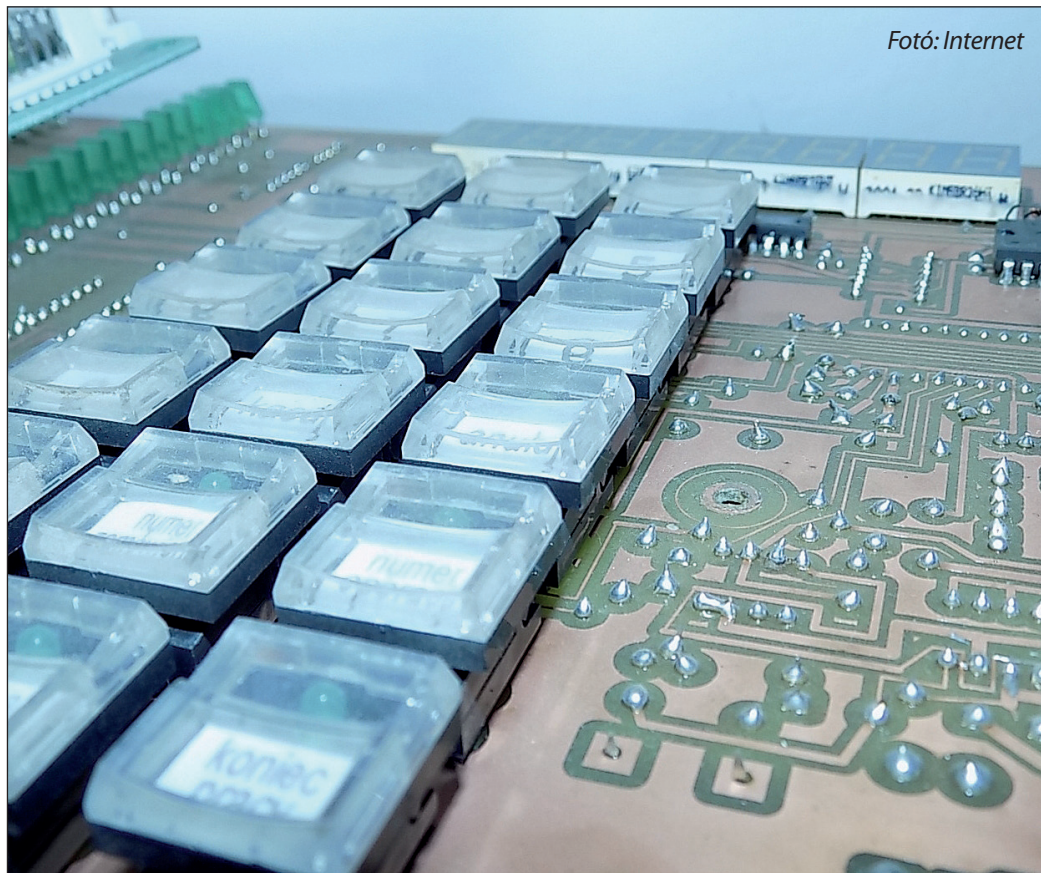
Szerepi Sándor

Tapasztalás és nevelés a digitalizáció után

1. Egy 2012. júniusi TEDx előadáson Bostonban Andrew McAfee feltett egy az azóta már szinte közhellyé vált kérdést: „Are droids taking our jobs?” Vagyis elveszik-e a robotok a munkánkat? Az előadó szemléletes diagramokon mutatja az Egyesült Államok munkahelyes korosztályának, illetve a rendelkezésre álló munkahelyek számának tényleges különbségét. A helyzet semmi esetre sem ad okot bizakodásra, ugyanis míg 1970-ben kb. 60 millió fővel voltak többen a potenciális munkavállalók, mint amennyi munkahely rendelkezésre állt, addig 2010-ben ez a szám megközelíti a 90 milliót!

A digitális technológia – s ennek következtében a robotizáció észveszejtő fejlődése – foglalkozási ágak, szakmák, így valószínűleg munkahelyek egész sorát fogja néhány évtizeden belül megszüntetni. Itt nem csupán azokra a hagyományos foglalkozásokra kell gondolnunk, melyek az ipari forradalmak előtti világból származnak (pl. cipész, pék, asztalos, földművelő, állattenyésztő...), hanem olyan professziók is veszélybe kerülnek, mint a mozdonyvezető, sőt maga a közúton vezető sofőr is. Ezek a változások már szinte a mindennapjainkban érezhetőek, hiszen a vezető nélküli metró szerelvény, illetve az önállóan parkoló gépjármű már velünk együtt élő valóság.

2. McAfee előadásában idézi Freeman Dyson brit fizikus és matematikus gondolatát a technológia társadalmunkban betöltött szerepével kapcsolatban. Dyson szerint „A technológia Isten ajándéka. Az élet után talán a legnagyobb ajándék. A technológia a civilizáció, a művészetek és a tudományok atyja is egyben.” Dyson annak a tengelynek az egyik végén helyezkedik el, amely a technológiai fejlődés megítélésében az optimista – pesszimista dichotómiát jeleníti meg. Természetesen a technológiai fejlődést ellenzők táborából is lehetne jócskán idézni. Függetlenül attól, hogy a tengely melyik vé-

Fotó: Internet

felruházni. Erre jó példa a következő dilemma: a fosszilis energiahordozók használata folyamatosan rombolja földünk légkörének állapotát – s ebben mindenki egyetért. Azonban arra, hogy a földgázzal, benzinnel lemondjunk, vagy csupán csökkentjük azok felhasználását, komolyan nem gondolunk. Tehát a technikai civilizáció kártékony hatásait szívesen bíráljuk, viszont annak kényelmünket, jólétünket biztosító jelenlétéről nem igazán tudunk – akarunk lemondani (önként természetesen)! De: térjünk vissza a McAfee által boncolgatott problémához! A közeljövő (10–20 éven belül) egyik rendkívül fontos kérdése lesz a

hanem kihatással lesz a gazdaság egészére, illetve olyan nagy társadalmi alrendszerekre is, mint az egészségügy és az oktatás.

3. Természetszerűleg az oktatás világának újra kell gondolni szerepét, funkcióját. Egyrészt alkalmazkodnia kell a megváltozott viszonyokhoz, követelményekhez. Másrészt pedig nem lehet csupán követője a változásoknak, hiszen az iskola (s persze az óvoda is) nem csupán oktat, hanem nevel is, s nem kizárólag kiszolgálja a gazdasági- társadalmi változásokat, hanem részben meg is határozza azokat. E két utóbbi funkció (szolgáltató és norma-

<i>változástendencia</i>	<i>pozitív vonatkozások</i>	<i>negatív vonatkozások</i>
munkafolyamatok gyorsulása	hatékonyságnövelés	profitnyomás növekedése
szabadidő növekedés	rekreációs lehetőségek beépülése az életvitelbe	unalom, destruktív, deviáns viselkedésformák szaporodása
tér – idő szemlélet átalakulása a közlekedés fejlődésével	turizmus, munkavállalás földrajzi expanziója	az utazási élmény megélésének lehetősége
az információ áramlás felgyorsulása	hatékonyságnövelés, ügyintézési folyamatok felgyorsulása, egyszerűsödése	az információ (elsősorban digitális) általi kiszolgáltatottság növekedése
az információ elérésének kiterjesztése	demokratikus mozzanat	szelekció képtelenség a feldolgozhatatlan mennyiségű információ-özönben...

géhez érezzük magunkat közelebb, érdemes a technológiai fejlődés néhány pozitív és negatív következményét is áttekintenünk ugyanazon változástendenciát megvizsgálva:

Vagyis: önmagában rendkívül nehéz magát a technológiai fejlődést bármilyen értékítéssel

munkaerőpiac átrendeződése: a hagyományos (anyag- és természet közeli) szakmák, foglalkozások eltűnése, s ezzel egy időben a digitális technológián alapuló munkaerőigény megnövekedése. Ez az átalakulás azonban nem csupán a munka világát fogja érinteni,

hanem kihatással lesz a gazdaság egészére, illetve olyan nagy társadalmi alrendszerekre is, mint az egészségügy és az oktatás.

3. Természetszerűleg az oktatás világának újra kell gondolni szerepét, funkcióját. Egyrészt alkalmazkodnia kell a megváltozott viszonyokhoz, követelményekhez. Másrészt pedig nem lehet csupán követője a változásoknak, hiszen az iskola (s persze az óvoda is) nem csupán oktat, hanem nevel is, s nem kizárólag kiszolgálja a gazdasági- társadalmi változásokat, hanem részben meg is határozza azokat. E két utóbbi funkció (szolgáltató és norma-

hanem kihatással lesz a gazdaság egészére, illetve olyan nagy társadalmi alrendszerekre is, mint az egészségügy és az oktatás.

3. Természetszerűleg az oktatás világának újra kell gondolni szerepét, funkcióját. Egyrészt alkalmazkodnia kell a megváltozott viszonyokhoz, követelményekhez. Másrészt pedig nem lehet csupán követője a változásoknak, hiszen az iskola (s persze az óvoda is) nem csupán oktat, hanem nevel is, s nem kizárólag kiszolgálja a gazdasági- társadalmi változásokat, hanem részben meg is határozza azokat. E két utóbbi funkció (szolgáltató és norma-

innovatív nevelési koncepciók terén. Ahogy Pukánszky Béla fogalmaz: „A magyar óvodai nevelés érdekes sajátossága azonban, hogy a reformpedagógia romantikus gyermekközpontúsága a század közepére fokozatosan háttérbe szorul az ugyancsak a reformpedagógiából származó másik meghatározó attribútum a cselekvő-alkotó-aktív gyermekfelfogás mögött. Ennek következtében ahogy Pukánszky írja: „Az óvoda így a század folyamán egyre inkább iskola-előkészítő, tágabb értelemben: életre felkészítő szerepre tett szert.” Vagyis az óvoda képes volt a 20. század elejének reformpedagógiai törekvéseinek befogadására, s folyamatos belső fejlesztésére is. A magyar iskola kevés kivételtől eltekintve – számtalan objektív és szubjektív körülmény miatt – ezt az utat sajnos nem járta, nem járhatta be. Ennek következményeivel szembesülhetünk akkor, mikor az iskolai teljesítmények folyamatos romlását mérjük a hazai és nemzetközi vizsgálatokon keresztül.

hívunk, kiemelt figyelmet érdemel. Az alapkérdés a következő: A felnövekvő generációk számára milyen természetű tudás/ismeret átadása szükséges ahhoz, hogy az egyre kevesebb materiális tapasztalat és az egyre dominánsabb virtuális (technológiailag digitális jellegű) információ mellett képesek legyenek a világ minél teljesebb megértésére?

A kérdés nem pusztán az, hogy az eltűnőben lévő materiális tapasztalatszerzést (fizikai munkavégzés, természet közelség...) hogyan tudjuk virtuális élményekkel pótolni,

Fotó: Internet

Fotó: Internet

4. Viszont – visszatérve alapproblémánkhoz – az igazán komoly kihívás nem a 19. század és a 21. század nevelési-oktatási felfogásainak jelenkori ütközése, hanem a még egyelőre jelenlévő valóságos (elsősorban empirikus és materiális) tapasztalás illetve a virtuális alapú tapasztalatszerzés csak most kezdődő küzdelme. Ez a küzdelem (vagy átalakulás) az élet minden területén elindul, viszont az a nagy társadalmi alrendszer, melyet köznevelésnek

hanem az, hogy egyáltalán képesek leszünk-e azokat a primer tapasztalati mintázatokat megértetni a gyerekekkel, akiktől mindez egyre távolabb kerül. Miért fontos egyáltalán erre törekednünk? Véleményem szerint azért mert a konkrét érzékszervi (materiális) tapasztalatok híján hiányoznak fognak azok a gondolkodást inspiráló ingerek, percepciók, információk, benyomások, melyek mint üzemanyagok, elengedhetetlenül szükségesek az ember hatékony kognitív és emocionális működéséhez.

Fotó: Internet

A fent említett folyamatnak – különösen a városokban – már jó ideje szemtanúi vagyunk. Ha az óvodában vagy iskolában nem szervezzük meg a természettel, az anyagi világ alkotóelemeivel való „találkozást” akkor az, nagy valószínűséggel elmarad. Ám attól még, hogy egyre jobban digita-

lizáljuk és automatizáljuk világunkat, annak alaptermészete, törvényszerűségei nem változnak meg. Csupán az történik, hogy napi szinten egyre kevesebbet tudunk róla és értünk belőle. Lefordítva: a nem oly távoli jövőben olyan emberekként élhetünk a Földön – hála a technológiának –, akik bár nem is sejtik, egyre idegenebbek lesznek világukban, hiszen direkt tapasztalati (empirikus) hátterük folyamatos szűkülésével, és digitális-virtuális életszervezés erősödésével egyre kevesebb természetes tudással a tarsolyukban kénytelenek életük menedzselésére. Olyan – korábban elengedhetetlen képességek merülhetnek feledésbe – melyek az elmúlt néhány ezer évben civilizációk alapjait jelentették. Hiszen a digitalizáció egyebek közt egyre kevésbé igényli a kézzel való írás elsajátítását, az idegen nyelvek megtanulását, földrajzi ismeretek és tájékozódás meglétét. Viszont ha a fent említett képességekre már egyre kevésbé van szükség, akkor fel kell tennünk néhány kikerülhetetlen kérdést, melyet a következő néhány évtizedben kell majd megválaszolnunk:

- Hogyan tudjuk megmenteni ezeket a képességeket, hiszen nélkülük gondolkodásunk fejlődése is részben akadályozott (a kézzel való írás finommotorikus fejlesztő hatása, a nyelvek tanulása révén az absztrakciós és asszociációs képességünk, illetve a téri tájékozódás képessége)?
- Az iskola képes lesz-e önmagát újradefiniálni úgy, hogy közben jelentős mértékben reagál a megváltozott digitális technológiai alapú életünk kihívásaira és igényeire, de a fentiekben említett elhagyhatatlan képességek kialakításának „szabadságharcát” is felvállalja?
- Az iskola milyen válaszokat tud adni a munka világának radikális átalakulására, a várhatóan munka nélkül maradó tömegek életének értelemmel és céllal való megtöltése kapcsán?
- S végül: az iskola képes lesz-e a „múlt előtti századból” való beidegződések levetkőzésére és alapjaiban átgondolni szerepét és helyét a digitális technológiára épülő társadalomban?
- U.i.: Jelen pillanatban az iskola – értem ez alatt minden aktorát a minisztertől a pedagógiai asszisztensig – még csupán kétségbeesését kommunikálja egyre hangosabban, az igazi válaszokhoz szükséges kérdéseket eddig még nem fogalmazta meg...

Filep Tibor

Lázár Imre emlékezete

Lázár Imrével 1954 szeptemberében találkoztam először, mindketten akkor kezdtük meg egyetemi tanulmányainkat a Kossuth Lajos Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karán. Csoportvezetői megbízatást kapott, s ő intézte tanulmányainkkal kapcsolatos ügyeinket, tartotta a kapcsolatot a tanulmányi osztállyal, tőle értesülhettünk, a tanrendről, arról, kiknek az óráit fogjuk hallgatni. Szerény, élénk gondolkodású fiatalember volt. Az évfolyamon hamar kirajzolódott, hogy kit érdekel jobban a magyar irodalom vagy a történelem. Sok volt közöttünk a kisvárosokban érettségiző falusi fiú, akik ma már elképzelhetetlen tudásvágygal és ambícióval érkeztek. Lázásan készültünk a szemináriumokra, a vitákra. Lázár Imre jó tanuló szorgalmas diák volt. Sugárzott róla a derű, mindig jókedélyű volt. Az első két év gyorsan elszaladt, órák, vizsgák, évfolyam focimeccsek, nyáron katonaság. Nagyon szegények voltunk, egyszerűen éltünk. A diákszállóban 16-an laktunk egy szobában, emeletes ágyakor aludtunk, katonai lópokróccal takaróztunk. meleg víz kétszer volt a héten. A társalgóban volt rádió, a szobákban pedig egy rádióra kapcsolt hangszóró. Az igazi élményt a vitáink, reményeink jelentették. Mervegnek tartottuk a oktatás rendjét, nem örültünk a honvédelmi oktatásnak és a hallatlan gyenge vulgármarxista előadásoknak.

Nagy Imre leváltása után 1955 től szkeptikusan néztük a világot, de amikor az SZKP XX. kongresszusán 1956. márciusában Hruscsov a világ elé tárta Sztálin szörnyű bűneit, világossá vált számunkra, hogy a szocializmus világa tele volt szörnyűségekkel, hazugságokkal. Egymás után derült ki, hogy a kivégzettek ártatlanok voltak, eljutott

hozzánk Hruscsov titkos beszédének egy változata, beláttuk becsaptak bennünket. Már nyíltan beszélünk a magyar falvak nyomorúságáról, szembe néztünk a valósággal. Nem voltak már illúzióink. S amikor Rákosit leváltották és visszatértünk 1956 őszén az egyetemre, a diákszállók szobáiban éjfélig vitakoztunk, hogyan lehetne megreformálni, megmenteni az országot. Szó volt önálló diáklap szervezéséről, önálló szervezetet akartunk, szabadságot, igazi demokráciát. Lázár Imre így emlékezett ezekre a napokra: „Hogy mi fog történni, nem tudtuk, csak éreztük, hogy feszültséggel teli a világ, s nyugtalanság vibrál a levegőben. Rákosi júniusi bukását követően reménykedtünk, ismét fordulat következik, mint 1953-ban. De most már végleges megfordíthatatlan, Nagy Imre politikai visszatérésére vártunk mi, hallgatók, ki nyíltan, ki titokban. Aztán a Rajk-temetés megrázó élménye már valóságos földcsuszamlást jelentett, hisz valamenynyien láttuk a temetést a moziban. Emlékeztünk a szónok szavaira. A koporsók mellett ott álltak, akik megszavazták Rajkék kivégzését. A hatalom csúcán évekig egy cinikus, szadista, demoralizáló klikk ült. A szocializmusban hívó emberek megcsalattak. A kegyetlenség ülte torát. Bennünk egy elemien tiszta szándék munkált, Nekünk kell elvégezni a korrekciót, a kiközkent időt helyrebillenteni, a torz és elfajzott hatalmi struktúrát megváltoztatni. Vártunk, bizakodtunk és egyre türelmentlenebbek voltunk”.

Ebben a forrongó légkörben október 23-án a debreceni egyetemi fiatalok pontokba foglalták politikai követéseiket. Tüntetést szerveztek, és követelték a pontok azonnali közzétételét. A forrada-

lom sajátossága, hogy azokban mindig nagy szerepet vállalnak a fiatalok. Ez történt Lázár Imrével is. Beválasztották az egyetemi tízes bizottságba, majd részt vett fontos politikai tárgyalásokon, a 26-án Debrecen forradalmi köztestületének tagja lett. A helyi sajtóval való kapcsolat kialakítását, majd október végétől a bizottsmány lapjának a Debreceni Hírlapnak a munkáját koordinálta. A forradalom vezetői az éjszakákat is a bizottsmány épületében töltötték, Imrét alig- alig láttuk. November 3-án, noha a szovjet csapatok beözönlése veszjósló volt, mi akkor azt hittük, győztünk. Lázár Imre szavai bizakodók voltak, megnyugtatt bennünket, kormányküldöttség megy Budapestre. Másnap 1956 november negyedikének hajnalát együtt éltük meg a Benczúr utcai diákközhonban. Tankok vették körül a diákszállót, ágyúlövéseket hallottunk, a rádió Nagy Imre majd Háy Gyula beszédét sugározta. Szózat, Himnusz. Ekkor már tudtuk, mindennek vége. Mire beértünk az egyetemre és letettük a fegyvert, már ott voltak a harcokocsik, a muszkavezető Ménes János tanácselnök kiabált, tűnjünk el. Néhányan, Imre is velünk volt, bementünk a belvárosba, már tudtuk, hogy szétlőtték a postapalotát, kiégett az Állami Áruház, a forradalmi bizottsmány épületében éjszakázó vezetőket letartóztatták s hajtóvadászatot indítottak a forradalom résztvevői ellen. A mi álmaink meghaltak azon a hajnalon. Mondtuk Imrének, azonnal hagyja el a várost. Hazament.

Aztán 1957- ben, amikor megkezdődtek az előadások, a Szovjetunióba hurcolt deportáltak hazatértek, egymást érték a letartóztatások. Lázár Imre azok közé a hallgatók közé tartozott bőszőrményi

barátaival együtt, akik megpróbálták életben tartani a MEFESZT, valamit megőrizni a forradalom vívmányaiból. Emlékszem, amikor a tanítás kezdete előtt a Benczúrban lehajtott fejjel ültünk és tévoa tekintettel néztünk egymásra, egyet tudtunk. Ha tanárok leszünk, mi erről a forradalomról csak az igazat fogjuk tanítani.

Jöttek az egyetemi fegyelmik, kizárások, bebörtönzések, megrovások. Lázár Imre szigorú megrovást kapott. Az év végén azzal búcsúztunk egymástól: a viszontlátásra! A köszönésnek akkor, az elválás pillanataiban különös jelentősége volt. Benne volt a remény, de a fenyegetettség érzése is.

Szeptemberben tudtuk meg, hogy Lázár Imrét letartóztatták. Ennél a ténynél rémitőbb volt, hogy az ügyét a hírhedt Lakatos tanács tárgyalta. Ott voltunk a tárgyaláson, a vádak: a Néplap egyik-

számának bezúratása, a Napló kommunista-sztálinista újságíróinak eltávolítása. (A lapot a postások nem voltak hajlandók kézbesíteni, a sztálinista újságírókat a debreceni munkástanácsok döntése alapján távolították el.) Lázár Imre a forradalmi bizottmányt képviselte.

Az első fokú ítélet három év volt, a másodfok egy esztendő.

Nehéz kegyetlen évek következtek. Mindenki kereste a túlélés lehetőségét. Sokan elfordították a fejüket, ha egykori barátjukkal, börtönből szabadult társukkal találkoztak. Mások Pestre mentek, hogy eltűnhessenek a nagyváros dzsungelében.

Lázár Imrét a szíve szüleihez, városához kapcsolta, keserű szívvel viselte sorát. Az egyetemről eltávolították, egy éve volt hátra, nem fejezhette be tanulmányait. Sokáig fizikai munkás volt, visz-

szahúzódva, csendesen élt. Amikor jó pár év után a Kádár szigor enyhült, befejezhette az egyetemet és doktorált. De tanítani nem engedték. Figyeltették, telefonját lehallgatták, szerencsére könyvtárosi állást kaphatott az Óvónőképző Főiskolán. Majd a művésztelep szervezője, vezetője lett. Tudta, hogy ő itt csak másodrendű állampolgár lehet, de erős emberi tartása átsegítette a nehézségeken. Az egykor rab, politikai elítélt visszakerült a város szellemi vérkeringésébe.

Noha nem bízhatott abban, hogy az őt elítélő rendszer megváltozik, de amikor az MDF megalakult, programja ismertté vált, újra politikai szerepet és kockázatot vállalt. 1990-ben polgármesterre választották, és összesen 12 évig volt Hajdúböszörmény polgármestere. Történelmi igazságtétel volt ez az egykori egyetemi hallgató számára az elmúlt nehéz évekért. Hitét, politikai meggyőződését megőrizte, városát rajongásig szerette, dolgozott érte. Később a POFOSZ megyei elnökeként volt sorstársai ügyének segítését vállalta magára.

Művelt, tájékozott ember volt, könyvei tanulmányai jelentek meg. A Körképben írt vezércikkeket, jegyzeteket. Betegségének súlyossá válásáig dolgozott, írt, hitt és remélt. Még átvehette a POFOSZ magas kitüntetését.

Lázár Imre sorsa tipikus XX. századi magyar sors. Volt győztes és vesztes, de nemzete jövőjéért dolgozott minden időben. Bátor és tiszta ember volt, annak a Hajdúságnak a szülőtte, amelynek katonái, Bocskai hajdúi dialadalra vitték a magyar szabadságért vívott harcot.

Megszenvedett, de szép és tartalmas élet az övé, a társadalom periferiájára szorítva kitartóan dolgozott, szervezte a művésztelepet, írta dolgozatait, művészportréit. S alkotója, részese lehetett városa újjáéledésének, demokratikus világa megteremtésének.

Imre! Most búcsúzom azokkal a bibliai szavakkal és hittel, ahogyan mi, reformátusok megtanultuk őseinktől, ama nemes harcot megharcoltad, futásodat elvégezted. Emléked megőrizzük. Isten veled!

Gyulai Edit

Búcsú Csiha Lászlótól

Bocskai István Gimnázium, közös alma máterünk egykori és mai kollégái és diákjai nevében búcsúzó.

Alapvető kérdésre keresem a választ.

Mire tanított bennünket Csiha László tanár úr?

PÉLDAKÉPÜNK, MENTORUNK, TANÁRUNK volt Csiha László. Mi mindannyian, akik itt állunk a koporsója mellett, tanítványai vagyunk.

Azok nevében is búcsúzó, akiknek, mint nekem, a tanítási gyakorlatát felügyelte az egyetemi évek alatt, akiknek pályára segítő és megtartó erőt adott. Akitől megtanultuk, hogyan lehet lényegre kiemelve életműveket 1-2 órában megtanítani, tételeket 8 mondatban összefoglalni, az ismeret esszenciáját megragadni és átadni a diákoknak. Ő tudta, hogy egy tanár tanításával, habitusával nevel.

Köszönjük neki a betlehemes hagyomány megtanítását, az iskolatörténet közzétételét, a neves tanáraink emlékének ápolását, életrajzuk megírását, a gimnáziumi, helytörténeti és a megyei pedagógiai arcképcsarnok kiadványainak szerkesztését, az iskolájság elindítását, diákköltők felkarolását. Köszönjük azokat az ünnepi és alkalmi műsorokat, amelyek tanácsa és segítsége nélkül nem jöttek volna létre, köszönjük a sok-sok közös beszélgetést, amelyből később szemináriumi dolgozat, szakdolgozat

Apollinaire: Búcsú

Letéptem ezt a hangszálat
Már tudhatod az ősz halott
É földön többé sohse látlak
Ő idő szaga hangszáladak
És várlak téged tudhatod

(Ford.: Vas István)

Apollinaire: L' Adieu

J' ai cueilli ce brin de bruyere
L' automne est morte souviens-t' en
Nous ne nous verrons plus sur terre
Odeur du temps brin de bruyere
Et souviens-toi que je t' attends

és újságcikk született egykori diákjai által. Hálaság vagyunk a rendhagyó magyarórák évtizedes hagyományáért, az író-olvasó találkozók moderálásáért, Kertész László életművének ápolásáért, az érettségi tétel kidolgozásáért, a helyi alkotók támogatásáért, a gimnáziumi alapítványok gondozásáért, igazgatóhelyettesi munkájáért.

Generációk sorát nevelte fel nappali és esti, levelező tagozaton, s minden bősörményi családban van egy olyan személy, akinek Ő tanította a magyart, a franciát vagy osztályfőnöke volt. Nagypák, apák és unokák nemzedékét nevelte és tanította a pályája 40 éve

alatt. Azt a tiszteletet tanultuk Tőle, amelyet minden diáknak, kollégának, nagy elődnek, előjárónak; a legkisebbnek és a legnagyobbnak is ugyanúgy és egyaránt megadott.

ELKÖTELEZETT BÖSZÖRMÉNYI POLGÁR volt. „Je suis bősörményi.” Mi mindannyian bősörményiek vagyunk, éljünk a hajdúvárosban, vagy 100, 1000 vagy 10 000 km-re tőle. Mint ahogy ő hitet tett bősörményisége mellett sokszor és sokféle formában. Indíttatást a helyi „ócskatemplom” fakazettás mennyezete alatt kapott. Franciás, tiszta, világos műveltsége és stílusa táplálko-

zott a családi házból, ahol dr. Csiba Antal történelem-földrajz szakos tudós tanár és dr. Sziklai Ilona görög-latin szakos nyelvtanár egyszülött gyermekeként látta meg a napvilágot, s szüleinek méltó utóda lett. Az otthonról hozott műveltséget tovább építette és gazdagította a nívós folyóiratok és könyvek olvasásával, a naprakész kulturális tényekkel és tudással, kívülről idézett versekkel, lenyűgöző irodalmi és bibliai ismerettel. S mindezt a tudást a közösség, a város javára fordította, kamatoztatta.

Minden böszörményi egyesület gyászolja, mert elveszített egy okos előadót, megnyerő barátot, önzetlen segítőt. Hittel munkálkodott a református gyülekezet presbitereként, tevékenykedett a páratlan értékű orgona megmentéséért. Az irodalmi kör, a Vasvári-kör, a városi könyvtár közönsége mindig gazdagodott előadása által, a nyugdíjas klub és az idősek szeretett vendége távozott el. Böszörményisége - vallomása szerint - nem a tájszólásban, hanem az itt élő emberek és a táj szeretetében gyökerezett. A hűséget tanultuk tőle. Hűséget a szülőföldhöz és a közösséghez.

DERŰS ÚRIEMBER volt, szerető TÁRS, igaz FELEBARÁT. A szellem alázatát mutatta fel nekünk, szerény és puritán életet élt, amelyből páratlan intelligenciája kisugárzott. Humorral, derűvel szemlélte az életet. Képes volt az ironia ezernyi árnyalatát felragyogtatni, s azok közül mindig a legelsőt, a magára vonatkozó önironiát. Napjaink utolsó úriembere volt, akitől kisfiam még megtanulta az illedelmes kalaplevételt, a hölgyeknek járó kézcsókot. Nem tudtunk oly előre köszönni neki, hogy ő hamarabb meg ne emelte volna a kalapját. Felesége, Mező Erzsébet gimnáziumi tanár és igazgató, akivel életszövetséget kötött, erős

társként állt mellette az életben, s a Weöres Sándor-i, gyermeki lélek támaszt lelt benne. Köszönjük az alkalmi verseket, köszöntéseket, figyelmességet, azt a magatartást, amely felmutatta a legnagyobb veszteségben is a kegyelmet. Mindig megtalálta, hogy a bajban, bánatban levő embert derűvel bátorítsa, azok mellé álljon, akik elesettek, esendők és megfáradtak... A keresztényi alázatot és szeretetet tanultuk Tőle.

Hálásak vagyunk, hogy tanítványai, kortársai és lehettünk.

A Hajdúsági Tükör szerkesztősége ezekkel a sorokkal és képekkel búcsúzik szeretve tisztelt szerkesztőtársainktól, akiknek távozásra mély fájdalommal tölt el bennünket, szellemiségüket továbbra is szeretnénk megőrizni lapunkban. Bölcsességük, a belőlük fakadó derű örökre velünk marad.

